

Friedrich Engels

VILJALAKEJA VASTUSTAVAN LIITON PALKKATEORIA

Toisaalla julkaisemme herra J. Noblen lähettämän kirjeen; herra Noble on eri mieltä eräistä kesäkuun 18. päivän »The Labour Standardin» pääkirjoituksessa* esite-tyistä huomautuksista. Vaikka emme luonnollisesti voi-kaan täyttää pääkirjoituspalstaamme historiallisia to- siasioita tai taloustieteellisiä teorioita koskevilla väitte- lyillä, haluamme kuitenkin tämän kerran vastata miehel- le, joka on käsityksessään ilmeisestikin vilpitön, vaikka- kin hallituspuolueen kannalla.

Väitimme, että viljalakien kumoamisella pyrittiin leivän hinnan ja sillä keinoin rahapalkkojen alentami- seen. Tätä väitettä herra Noble vastustaa sanoen, että se oli »protektionistista harhaoppia», jota vastaan liitto⁹² uupumatta taisteli, ja todisteeksi hän lainaa muutamia kohtia Richard Cobdenin puheista ja erästä liiton neuvos- ton muistiota.

Kyseisen pääkirjoituksen laatija eli ja toimi tuohon aikaan Manchesterissa—tehtailijana tehtailijain joukos- sa. Hän tietää luonnollisesti varsin hyvin, mikä liiton virallinen oppi oli. Lyhimmällä, aivan yleisesti hyväksy- tyllä tavalla ilmaistuna (muunnelmiahan on useita) se kuului näin: viljatullien kumoaminen lisää kauppaamme ulkomaiden kanssa, kasvattaa välittömästi meidän tuon- tiamme, josta vastineeksi ulkomaiset asiakkaat ostavat meidän valmisteitamme, ja näin kasvaa meidän teolli- suustuotteittemme kysyntä; tällä tavoin kasvaa myös teollisuustyöläistemme työn kysyntä, ja siitä seuraa välttä-

---

© Suomennos. Kustannusliike Edistys 1979.

* Ks. tätä osaa, s. 136—141. *Toim.*

mättä palkkojen kohoaminen. Kun tätä teoriaa toistettiin jatkuvasti päivästä päivään ja vuodesta vuoteen, saattoivat liiton edustajat, pinnallisia taloustieteilijöitä kun olivat, päätyä lopulta siihen hämmästyttävään väitteeseen, että palkat nousevat ja laskevat käänteisessä suhteessa elintarvikkeiden hintoihin eivätkä voittoihin, että kallis leipä merkitsee alhaisia palkkoja ja halpa leipä korkeita palkkoja. Tällä keinoin liiton puolestapuhujat esittivät kymmenen vuoden väliajoin toistuvat taluskriisit, joita on ollut yhtä lailla viljatullien poistamisen jälkeen kuin sitä ennenkin, pelkästään viljalakien seurauksiksi, jotka varmasti katoaisivat heti, kun nämä kauheat lait olisi kumottu. Viljalait olivat muka ainoa suuri este, mikä erotti Englannin tehtailijat köyhistä, englantilaisten tavaroiden puutteen vuoksi alastomina kylmässä värjötteleivistä ulkomaalaisista, jotka kaipaivat näiden tehtailijoiden tuotteita. Ja niin Cobden saattoi todellakin esittää herra Noblen siteeraamassa kohdassa, että vuosien 1839—1842 talouslama ja palkkojen lasku olivat seurausta viljanhinnan korkeudesta noina vuosina, vaikka kysymyksessä oli vain yksi säännönmukaisista lamavaiheista, jotka toistuvat nykyäänkin erittäin säännöllisesti joka kymmenes vuosi; tosin huonot sadot ja tökerö lainsäädännöllinen puuttuminen asioihin ahneiden maanomistajain eduksi pitkitti ja pahensi tätä vaihetta.

Tällainen oli Cobdenin virallinen teoria, Cobdenin, joka kaikkine agitaattorintaitoineen oli keuhko liikemies ja pinnallinen taloustieteilijä. Epäilemättä hän uskoi tähän teoriaan yhtä vilpittömästi kuin herra Noble uskoo siihen vielä nyt. Liiton enemmistö oli kuitenkin käytännöllisiä liikemiehiä, jotka olivat liiketoimissaan tarmokkaampia ja yleensä myös menestyksellisempiä kuin Cobden. Ja he suhtautuivat asiaan aivan toisin. Tietenkin virallista teoriaa puolustettiin yleisesti »asiana» vieraiden läsnä ollessa ja julkisissa kokouksissa, erityisesti omille työläisilleen. Mutta liiketoimissaan liikemiehet eivät yleensä ole avomielisiä asiakkaitaan kohtaan, ja jos herra Noble luulee muuta, niin hänen on parasta pysytellä etäällä Manchesterin pörssistä. Jos ottaisi vähän tarkemmin selkoa, mitä tarkoitettiin sillä, että viljan vapaa kauppa johtaisi palkkojen nousuun, niin

kävisi ilmi, että sillä tarkoitettiin palkkojen ostovoiman nousua, jolloin pidettiin täysin mahdollisena, etteivät rahapalkat nousisi lainkaan. Mutta eikö tämäkin olisi pohjimmaltaan palkankorotus? Jos asiaa tutkii lisää, niin tavallisesti paljastui, että rahana ilmaistu palkka saattaisi jopa laskea, samalla kun työläisen tällä pienentyneellä rahasummalla saamat elämänilot olisivat kuitenkin suuremmat kuin ne, joita hän sillä hetkellä nautti. Ja jos vielä pontevammin esitti kysymyksen, miten tuo odotettu kaupan jättimäinen laajentuminen nimenomaisesti tapahtuisi, niin sai nopeasti kuulla, että arvelu perustui juuri viimeksi mainittuun mahdollisuuteen: rahapalkat laskevat, mutta leivän hinta laskee vielä enemmän jne. Lisäksi oli paljon sellaisia, jotka eivät ollenkaan vaivautuneet salaamaan käsitystään, että halpa leipä oli tarpeen rahapalkkojen alentamiseksi ja ulkomaisen kilpailun lyömiseksi sillä keinoin. Ja sen, että tämä oli todellakin tavoitteena ja pyrkimyksenä useimmilla tehtailijoilla ja kauppiailla, joista liitto etupäässä koostui, sen sai selville varsin helposti jokainen joka oli tottunut asioimaan kauppiaiden kanssa ja siten tottunut myös olemaan uskomatta heidän jokaiseen sanaansa. Näin olemme sanoneet ja sanomme vieläkin. Liiton viralliseen oppiin emme ole tuhlanneet sanaakaan. Se oli taloustieteellisesti »harhaoppi» ja käytännöllisesti vain omanvoitonpyyteiden verho, vaikkakin monet johtajat toistelivat sitä niin usein, että uskoivat siihen lopulta itsekin.

Sangen hupaisa on herra Noblen viittaus Cobdenin sanoihin, joiden mukaan työväenluokka »hykertelee tyytyväisenä käsiään» nähdessään mahdollisuuden, että viljan hinta laskee 25 šillinkiin nelikolta. Sen ajan työväenluokka ei tietenkään halveksinut halpaa leipää; mutta se oli niin »tyytyväinen» Cobdenin ja kumppanien tekoisiin, että se teki monen vuoden ajan liiton julkisten kokousten järjestämisen mahdottomaksi koko Pohjois-Englannissa. Tämän artikkelin kirjoittaja oli »tyytyväinen» seuratessaan liiton viimeistä yritystä järjestää tällainen kokous Salfordin kaupungintaloon ja nähdessään kuinka pelkkä muutosehdotus kansankartan hyväksi oli vähällä tehdä kokouksen tyhjäksi. Siitä lähtien liiton

kokouksissa oli sääntönä »ei sisäänpääsyä ilman pääsylippua», jonka saaminen ei ollut mahdollista läheskään jokaiselle. Tähän loppui »chartistien jarrutus». Työtätekevät joukot olivat saavuttaneet tavoitteensa — osoittaneet, että liitto *ei* edustanut joukkojen etuja millään tavoin, vaikka se niin väittikin.

Lopuksi pari sanaa liiton palkkateoriasta. Tavarankeskimmääinen hinta on yhtä kuin sen tuotantokustannukset; kysynnän ja tarjonnan vaikutus on siinä, että se palauttaa hinnan tähän normiin, jonka molemmilla puolilla se heilahtelee. Jos tämä pitää paikkansa kaikista tavaroista, niin se pätee myös työtavarasta (tai täsmällisemmin sanoen työvoimatavarasta). Silloin palkkojen suuruuden määrää niiden tavaroiden hinta, jotka sisältyvät työläisen perinteiseen ja välttämättömään kulutukseen. Toisin sanoin: muiden seikkojen pysyessä muuttumattomina palkat nousevat ja laskevat elämiseen välttämättömien tavaroiden hinnan mukana. Tämä on poliittisen taloustieteen laki, jota vastaan kaikki Perronet-Thompsonit, Cobdenit ja Brightit jäävät ikuisesti voimattomiksi. Kaikki muut seikat eivät kuitenkaan pysy aina muuttumattomina, ja sen vuoksi muiden taloudellisten lakien samanaikainen vaikutus muuttaa tämän lain vaikutusta käytännössä; se ilmenee epäselvästi ja usein jopa niin epäselvästi, että sen jäljille pääsemiseksi on nähtävä vaivaa. Tämä tarjosi vulgarisoiville ja vulgareille taloustieteilijöille tekosyyntä väitteeseen, että ensiksikään ei työllä eikä silloin muillakaan tavaroilla ole mitään todella määritettävää arvoa, vaan ainoastaan heilahteleva hinta, jota tuotantokustannuksista riippumatta säätelevät suuremmissa tai pienemmässä määrin kysyntä ja tarjonta, ja että hintojen ja niin ollen palkkojen korottamiseksi ei tarvitse tehdä muuta kuin lisätä kysyntää. Tällä tavoin päästiin eroon palkkojen suuruuden ja elintarvikkeiden hintojen välisestä epämiellyttävästä yhteydestä ja saatettiin kuuluttaa julkeasti röyhkeää ja naurettavaa oppia, että kallis leipä merkitsee alhaisia palkkoja ja halpa leipä korkeita palkkoja.

Ehkä herra Noble kysyy, eivätkö palkat ole nykyisen halvan leivän aikana yhtä korkeat tai korkeammatkin kuin tullien kallistaman leivän aikana ennen vuotta 1847.

Tähän kysymykseen vastaaminen vaatisi perusteellista tutkimusta. Tämä on kuitenkin varmaa: jos teollisuudenhaara kukoisti ja työläisillä oli samalla voimakas järjestö etujensa ajamiseksi, niin palkat eivät ole yleensä laskeneet, monesti päinvastoin jopa nousseet. Mutta se osoittaa vain, että ennen maksettiin liian vähän. Jos teollisuudenhaara oli joutumassa häviöön tai jos työläiset eivät olleet järjestäytyneet voimakkaiksi ammattiliitoiksi, palkat ovat poikkeuksetta laskeneet, usein nälkäräjal-
le. Käykää Lontoon East Endissä, niin vakuututte asiasta omin silmin!

*Kirjoittanut Engels
heinäkuun alussa 1881*

Werke, Bd. 19, S. 273—276

*Julkaistu pääkirjoituksena
«The Labour Standard»
(London) lehden 10. n:o:ssa
9. heinäkuuta 1881*